

„EDINOST“

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 8. uri zjutraj.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50
za četrt leta „ 1.50 „ 2.25

Z „Novičarjem“ vred:

za vse leto gl. 7.—
za pol leta „ 3.50
za četrt „ 1.75

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 6 nov. — v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov. — „Novičar“ pa po 2 nov.

EDINOST

Oglas in oznanila se računajo po 8 nov. vsakega v potitju; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna sahvala, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2. Odprta reklamacija o proste poštnine

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

XIX. redni občni zbor političnega društva „Edinost“

dne 18. junija 1893.

Občni zbori političnega društva „Edinost“ postajajo od leta do leta zanimivejši, to pa zlasti z ozirom na število zborovalcev. K poslednjemu občnemu zboru, vršivšem se minolo nedeljo, došlo je veliko število članov, mej temi tudi mnogo odličnjakov: bil je to zbor, ki je moral imponovati vsakomur.

Predsednik društvu „Edinost“, g. prof. Mate Mandić, pozdravil je najpoprej zbrane člane zahvaljujoč se na obili udeležbi. Predstavil je državna poslance prof. Spinčiča in dra. Laginjo ter dež. poslance dra. Dukiča, Slavojca Jenka, Ivana Goriupa, Frana Dollenza in odvetnika dra. Trinajstiča iz Buzeta; slednjič je predstavil zastopnike nekaterih slovenskih in hrvatskih listov.

Predsednik pravi, da mu veselje napoljuje srce, ko vidi pred seboj zbranih tako lepo število članov. To je morda prvič, odkar društvo obstoji, da se jih je zbralo toliko. To kaže, da narod ve ceniti pomen našega društva ter da odobruje njega dosedanje delovanje. To mu bo služilo v vspodbujanje pri nadaljnjem delovanju. Namen društvu je posredovati mej volilci na jedni, in poslanci oziroma vlado na drugi strani. Društvo ima pravico in dolžnost potezati se za narodne pravice volilcev, a z druge strani ima tudi pravico pozivati poslance na odgovor, to je zahtevati od njih, da poročajo o svojem delovanju. Pri zadnjem občnem zboru slišali smo poročila državnih poslancev dra. Laginje in Spinčiča. Gospoda sta govorila odkrito, jasno in iskreno in sta nas tudi zadovoljila. Na tem se jima moramo zahvaliti. Pomen in važnost našega društva pokazala sta se posebno povodom zadnjih volitev v Trstu. Pokazali smo ob tej priliki, da smo faktor, s katerim se mora

računati in kojega morajo spoštovati. Trkali so na naša vrata, ali mi nismo hoteli prodati časti svojega naroda ter delali smo — kolikor je bilo mogoče — na korist narodne ideje in storili veliko več, nego je prišlo ali pride v javnost.

In ako se poprimemo še tesneje narodne časti, uvaževali in spoštovali nas bodo še bolj.

Pozivlja torej slovensko občinstvo, da podpira naše društvo. Vsakemu zavednemu Slovencu je dolžnost postati članom društva, da postane močna in trdna zaslomba proti navalu nasprotnikov.

Zaključujoč pozdravlja še enkrat zbrane člane ter prosi društvenega tajnika, da prečita svoje poročilo.

Na to je prečital društveni tajnik, g. Makso Cotič nastopno poročilo:

Slavni zbor! Pri občnem zboru dne 29. maja voljeni odbor konstituiral se je nastopno:

Predsednik: Mate Mandić. I. podpredsednik: Ivan Goriup, II. podpredsednik: dr. Gustav Gregorin. Tajnik: Makso Cotič. Blagajnik: Anton Škabar.

Ker se je takoj po občnem zboru odbor g. Ivan Nabergoj odpovedal na tej časti, izrebal se je v odborovi seji dne 12. junija g. I. M. Vatovec za obornika.

V minolem društvenem letu posvetoval se je odbor v XI. sejah o društvenih zadevah. Poleg teh se je priredil tudi jeden javni shod v dvorani Malleyjevi.

Vao svojo pozornost obračal je odbor tudi v tem letu boju za slovenske šole v Trstu. Za to prevažno zadevo zanimal se je tudi neprestano naš g. državni poslanec Ivan Nabergoj ter se udeležil v ta namen kot gost prve odborove seje. Po inicijativi društva uležile so se poleg že poprej uležene prošnje prebivalcev pri sv. Jakobu še nastopne tri prošnje za osnovo slovenskih šol: prebivalcev v obližju Economa, prebivalcev v sredini mesta in prebivalcev v Rocolu.

Vse te prošnje imele so več kot po-

stavno število podpisov. Zavzemanje za to našo pravično in utemeljeno zahtevo postaja mej našim ljudstvom od dneva do dneva živahnejše, kar konstatujem posebnim zadoščenjem.

In vendar noče prav z mesta to za nas vitalno vprašanje. V prvi vrsti je na tem kriv seveda mestni zastop, ker stavlja vse mogoče zapreke izvršenju te prearčne in v temeljnih zakonih utemeljene naše želje. Ustavlja se posebno s tem, da noče imenovati svojih odposlancev k dotičnim komisijskim obravnavanjem, da-si ga visoko c. kr. namestništvo vsakokrat pozivlja k temu. In tako visi še sedaj vsa ta važna stvar v zraku. Ali mi ne smemo odjenjati, kajti postave se morajo izvrševati, kakor povesdo drugod, tako tudi v Trstu. Člen XIX. osnovnih zakonov pravi, da imajo vse narodnosti jednako pravico zahtevati sredstva za izobraževanje v svojem materinem jeziku in postave ne poznajo superijornih in inferijornih ras ali plemen. Pred zakoni avstrijskimi smo vsi jednaki in zato se hudo pregreše proti tem zakonom tisti, ki bi hoteli delati razlike mej državljani, razvrščujoč jih nekako v državljane 1. in 2. vrste. In če je tako, morala se bodo tudi Tržaškim mestnim Slovincem dati sredstva za izobraževanje na narodni podlagi, kakor se skrbi že davno za Nemce in Italijane.

Zakoni so na naši strani — to naj nam zadošča. Prešinjensemu s to zavestjo bode dolžnost novemu odboru nadaljevati borbo za pravice naše gledé na izobraževanje naše mladine. Ta zavest pa naj vspodbuja ves naš življ, da bode stal krepko na strani političnemu društvu „Edinost“ pri njega prizadevanjih v tem pogledu.

Tudi takozvana aféra Spinčičeva zanimala je zelo našo politično društvo, ker je v tesni zvezi v vsem narodnim gibanjem po Primorskem, zlasti pa v Iatri. Za pravično stvar Spinčičevo zavzemali so se od prvega začetka Mladočehi in Dunajski poslanec dr. Lueger, zbok česar je odbor

v svoji seji dne 26. junija 1892. sklenil izreči jim svojo zahvalo. Pozneje se je v tej zadevi posebno trudil slovenski poslanec dr. Ferjančič in mu bodi na tem mestu izrečena prisrčna zahvala.

Ta stvar sicer tudi ni še rešena, a upanje je vsestransko, da se reši ugodno.

V mesecu avgustu vršil se je v Ljubljani 1. slov. katoliški shod. Na povabilo osnovalnega odbora sklenil je odbor v seji dne 26. junija odposlati k temu shodu kot zastopnika društva „Edinost“ predsednika Mandića in tajnika Cotiča. Pozneje se je pa stvar zamukala drugače. Pozneje so se zbrali namreč v Trstu rodoljubje iz vse Istre — tudi taki, katerih živo versko čustvo je obče znano — ter so po treznem in vestnem premišljevanju nasvetovali društvu „Edinost“, da se ne veže, dokler ni poznan natančen in avtentičen program. Ker pa tega avtentičnega programa nismo dobili pravočasno, se pol. društvo „Edinost“ ni udeležilo I. katoliškega shoda.

V mesecu oktobru vršil se je v Ljubljani takozvani „Svetčev banket.“ Ta banket so priredili slovenski rodoljubje, da dajo zadoščenje starini slovenskih prvoboriteljev in podpredsedniku naše pleme, neobhodno potrebne šolske družbe sv. Cirila in Metoda. Tudi tega banketa se društvo ni udeležilo oficijelno, pač pa so se ga udeležili kot privatne osebe g. predsednik našega društva in nekoliko odbornikov. Tega pa niso storili z ozirom na strankarske boje, ki vohrajo sedaj zlasti na Kranjskem, ampak storili so ta zgolj v ta namen, da manifestirajo pred vsem svetom preveliko važnost „Družbe sv. Cirila in Metoda“ za vse Slovence, bivajoče po obmejnih pokrajinah — v prvi vrsti pa za nas Tržaške Slovence, ki se moramo braniti s poslednjimi silami proti silnemu navalu neizprosnega ptujstva, prežečega po naši narodni lasti — in da izrečejo brez strahu svoje mnenje: da ta družba ustreza popolnoma

PODLISTEK.

Avgusta.

Izvirna novela. Spisal Ivo Trošt.

II.

(Dalje.)

Milan je obstal kakor okamenel. Poznal je njeno res dobro srce, vedel je, da je srečna, zadovoljna v novem stanu. Rad jo je imel in vendar bi bil v tem trenutku raje tudi poleg „tete“ Brigitte kot tukaj. Nikomur ni povedal še ničesar o svoji nesreči, nikomur ni tožil. Ljudje so videli in poznali neko izpremembo na njem in se čudili, uzroka ni vedel nihče. Mislil si je menda s pesnikom:

„Duh plemeniti sam bo nosil boli.“

Tudi sestri ni hotel razkriti bolesti, ki mu je morila srce. Pokaj neki? — Molče je pogledal nekoliko po gospodar-skem posloplju. Prej kot si je mislil, prinesla mu je sestra lepo kito, sestavljeno prav tako kakor veli narodna pesem: „roženkraut, nageljčik pa rožmarin, iz tega ti pušeljčar narđim.“ To cvetje mu je delo težje kot žerjavica, vendar ni rekel nič. Poslovil se je in stopal za bratom. Mučil

je sam sebe, da bi dal svojim mislim kako drugo smer. Iskal je leka svoji potrnosti po hribih in dolinah, med znanci in prijatelji, v veseli in resni družbi. Prebivalci v bližnjem trgu so se ga bili že navadili do cela. Saj je tako gotovo prihajal kot poštni voz, da, prihajal, toda kedaj je odhajal, tega niso videli. Vračal se je šestokrat pozno. Bleda luna mu je kazala pot, dostikrat se je pomotil, da jo je hotel kazati tudi on nji, ali nočna spremljevalka s širokim obrazom se je prav tako malo zmenila za njegove dobrovoljne nasvete kot zanj. Voznik je zrl nepremično pred se, mnogokrat nerad, samo da ne bi videl kako neukretno se gospod guglje v kalezu. Naslednji dan je Milan navadno premišljal življenje v večerni veseli družbi, premišljal slane in neslane dovtipe svojih tovarišev; ko se je pa vse to nekam zgubilo in izginito blizu tako kakor jesenska megla s polja in livad, tedaj je legla njemu na srce prejšnja mōra bolečin s še hujšo pezo.

V takem razmatranju je ležal Milan nekega popoldne proti koncu svojih počitnic v gozdu na mahu. Navadno je o takih slovesnih trenutkih prebiral njena pisma, toda ta so že nehala. Dve ali tri je celo pustil netaknjeni.

Danes je zopet mislil, ker že ni mogel o čem drugem, o sinočnji zabavi. Nikakor ne smemo zabiti povedati, da ga je v teh mislih težilo še nekaj družega, nekaj ne-navadnega. Sinoči je nekdo izprožil vprašanje o akademični izobraženosti in vsemnem delu za narod. Trdil je, to se Milan spominja še prav dobro, da more akademično izobražen človek veliko koristiti narodu svojemu, veliko več kot oni, ki nima višje izobraženosti. Nekateri udje v družbi so začeli, naštevajoč resnične vzglede, glasno mrmrati. Slednjič so vendar vsi priznali, da ima akademik res odprto široko polje svoji delavnosti, akademična izobraženost pa vendar ne more vzlic tem delati čudežev.

Milan si je še mislil: pokaj ti žaluješ za svojo lastno izgubo, narodu gotovo to tvoje brezdelje ni v korist. Člen naroda si, nedelavne člane narava odmeta. Delaj, iztrezni se!

Iz teh misli je v Milanu čedalje bolj dozoreval sklep: ti moreš, opustivši svojo bol, narodu veliko koristiti, ne da bi bil za to drugim na poti, ali pa da bi celo druge zato preziral. Kdor zna bolje, široko mu polje.

Kos je zletel prav nad njegovo glavo

z veje na vejo. Brezskrbno se je oziral, niti za živež mu ni bilo dosti mari. Kako tudi? V svobodni gozdni tihoti je izvalil in vzgojil svoj rod. Nikdo ga ni motil, nikdo mu ni bil na poti. Milan ga je gledal, in čim delj ga je opazoval, toliko živeje mu je bilo pred očmi životarenje lastnega naroda, življenje lastnih rojakov. Spomnil se je v tem hipu marsičesa, spomnil se je svojih mladih let in svoje — za narod — brezplodne mladosti. „Kaj sem še storil za narod, s čim sem mu koristil? Morda s tem, da pomagam s svojo malenkostjo množiti število njegovih brezdelavcev! — Ne, tako ne bo več!“

Nova misel se mu je rodila v možganih, oživela ga je in vzdignila, da je takoj krenil domov. Spremljal ga je trden sklep, da hoče odslej živeti za to, da pomaga drugim in sicer pomaga z besedo, peresom in kjer bode mogoče tudi z denarjem. Zato hoče najprej popolniti svoje znanje, popolniti s tem tudi samega sebe v službi in javnem ugledu.

Mrak je že objemal mater zemljo, ko je stopal Milan proti rodni hiši. Pri studencu je bila sosedova Tonica, lepo de-vetnajstletno dekle, ki je dokaj rada občudovala zaraslega Milana, kateri se ji je

svojemu plemenitemu namenu: ohraniti našo mladino veri, narodu in cesarju. V načelništvu sede usorni duhovniki slovenski — v tej okolnosti imamo garancijo, da družba sv. Cirila in Metoda res dela za gori označeni, plemeniti in patrijotički namen. In ker je tako, hoteli so udeležniki Tržaški pri Svetčevem banketu naglasiti, da ni smeti drezati v sedanjo organizacijo družbe, ampak, da družba sv. Cirila in Metoda, ostani taka kakor je — in to v interesu naše potujčevanju izpostavljene mladine in v interesu vsega naroda slovenskega.

V mesecu oktobru lotil se je odbor velevažnega dela: priprav za nove volitve v mestni in zajedno deželni zbor Tržaški. Kajti mislili smo, da se bodo vršile najkasneje v mesecu januarju, ker je pred novim letom potekel mandat prejšnjega zbora. No, stvar se je zategnila do meseca maja, oziroma junija. Že v odborovi seji dne 23. oktobra je predsednik Mandić opozoril navzoče, da treba pričeti z delovanjem. V tem zmislu povabili smo večkrat zaupne može iz vse okolice k posvetovanjem, ki so se vršila mirno, dostojno in v bratski slogi. Prvaki naši po okolici pokazali so se prave rodoljube in poštenjake, kajti šli so brižno na roko odstopajočemu odboru. Vse je delalo za jeden in isti cilj: pokazati svetu pri volitvah, da so okoličanska tla slovenska tla. Hvala in čast jim na tem!

Volitve po okolici vršile so se dne 11. t. m. Politično društvo „Edinost“ postavilo je svoje kandidate v vseh 6 okrajih okolice, namreč: za I. okraj: dr. A. Sancina, za II. okraj: Ivana Križmančiča, za III. okraj: Ivana Nabergoja, za IV. okraj: Frana Dollenza, za V. okraj: Ivana Nabergoja, za VI. okraj: Ivana Goriupa.

Novi kandidatje Ivan Križmančič, Fran Dollenz in Ivan Goriup so se zavezali pisмено, da se hočejo strogo držati narodnega programa, da hočejo postopati solidarno z drugimi poslanci okoličanskimi ter delovati neumorno za materialne in duševne koristi slovenskih okoličanov.

Izid je bil dovoljen: zmagali smo v 5 okrajih, le v II. okraju smo padli a jako častno. Pridobili smo torej jeden okraj, to je V. Z dobro organizacijo bi se bilo dalo zmagati tudi v drugem okraju. V prihodnje treba nadomestiti in popolniti, kar je bilo dosedaj pomanjkljivega. Veselo znamenje je pa vendar, da se je število naših volilcev v II. okraju podvojilo od zadnjih volitev sem. A mi moramo zahvaliti g. Križmančiča, da se je za nas izpostavil v tem nevarnem okraju.

videl že zaradi tega silno učen. Da je Francetov brat, ne bi verjela za ves svet, ko se ne bi spominjala otroških let: tedaj namreč Milan še ni bil zarasel, zato pa svojim bratom in sestram podoben. Ti spomini so v dekličji pameti nekoliko manjšali častiljivost nenavadnemu možu. Tonica si je na koritu umivala noge in pela ono znano narodno:

„Te nisem prosila,
Pa tud' te ne bom,
En'ga tac'ga fantiču
Dobila ga bom.“

Ker tačas ni nikogar slutila blizu, pela je tako veselo, prostodušno in nagajivo, da se ji je Milan, ki je tedaj stopil nenadoma poleg nje, zasmel na vse grlo, potem pa rekel:

„Kdo te je tako navadil, da ga boš že še dobila „en'ga tac'ga“, menda kakor je „on“, Tonica?“

Dekle se ga nekoliko prestraši, vendar nagla, kakor je bila, odvrne:

„E, tako pojem!“

„Pa vendar, Tonica, ali bi se smelo vedeti, kdo je „on“?“

„Greh se pove, grešnika se ne sme.“

„Torej te je res tvoj vjezil?“ Milan je nalašč zategnil predzadnjo besedo.

(Dalje prih.)

Izid volitev je vendar sijajen, ako pomislimo na žalostno razmere Tržaške, ako pomislimo na brezobzirnost nasprotnikov, ako pomislimo, da je ta nasprotnik potrosil tisočake, da bi dosegel svoj namen. In zato kličemo „Slava!“ našim zavrednim volilcem.

In vendar nas obhajajo tožne misli, ako premisljamo svoj sedanji položaj. Ta položaj je resen, zelo resen, nevarnost vedno večja za obstoj naše narodnosti po Tržaški okolici. Tudi takrat smo junaški odbili siloviti naskok nasprotnikov. Ali število iredentarskih glasov po okolici narašča sicer polagoma ali dosledno in bojimo se, da le malo napadov več nam bode mogoče odbiti. Na nas ne leži krivda in uveren sem, da se bodo okoličani — kolikor jih je zavednih — borili do zadnjega diha za obstanek svoj. Kaj pa, če obnemorejo njih moči v težkem, neenakem boju? Kaj potem? Kdo bi hotel prorokovati temno bodočnost. Toda grešili bi, ako bi zdvajali, češ, vsaj smo izgubljeni. Ne nismo še izgubljeni, še se da vse popraviti. Merodajni krogi naj izprevidijo svojo zmoto, sežejo naj nam pod roko, poštevajo naj nas kot konservativen, avstrijske tradicije braneč živelj, zasnujejo naj politiko stroge enakopravnosti in videli bodo, da izginejo kar čez noč iredentarski glasovi po okolici.

V mestu samem storili smo letos znamenit korak: postavili smo se na lastne noge. Za IV. razred postavili smo lastne kandidate: dra. Gustava Gregorina, Andreja Kalana, Antona Kvasa, Antona Križmana, Mate Mandiča, Antona Počkaja, dra. Mateja Pretnerja, Jakob Perhacca, Luka Seražina, Val. M. Schiwitza, Antona Vrabca in Franjo Žitka.

Ti naši kandidatje niso sicer dobili veliko glasov, ali mi moramo biti veseli, da smo sploh storili prvi korak v tem pogledu. Vzrok, da so dobili le malo glasov je glavni ta, ker smo postavili svoje kandidate še le 48 ur ur pred volitvijo v IV. razredu. To zamudo pa ni pripisati morda malomarnosti našega društva, ampak okolnosti, da so se pogajanja s konservativci zelo zavlekla, a slednjič vendar-le razbila.

Ker vemo, da so mnogi naši rojaki obžalovali, ker ni prišlo do sporazumljenja mej Slovenci in zmernimi Italijani, treba, da tu s par besedami utemeljimo postopanje odposlancev našega društva, kojih naloga je bila pogajati se. Rekel sem, da so mnogi želeli sporazumljenja — a temu moram pripomniti z vso odločnostjo: da mi tudi v tem zmislu so tudi postopali naši pooblaščenici. Takoj v prvi seji so pritegnili radostno mišl skupnega delovanja pri volitvah, zahtevali so pa akcije v velikem stilu. Ta zahteva je bilo opravičena tembolj, ker bi bil ves svet — ako bi se bili združili — pričakoval kaj posebnega in bi bil eventuelen poraz hud udarec našemu in naših zaveznikov ugledu. Iz kratka: angažovana je bila naša čast. A tam ni šale, kjer gre za čast. Toda naši konservativci nas niso hoteli slušati — ostali so stari konservativci se vsami svojimi slabostmi: pokazali so da se niso ničesar naučili in ničesar pozabili. Vezati so se hoteli z nami — pri tem pa so hoteli vse mogoče ozire jemati na to, kaj poreko radikali. Bogu in hudiču pa ne more nikdo služiti. Dasi smo bili prepričani takoj, da pri taki dispoziciji konservativcev ni mogoča pogodba, vendar smo nadaljevali pogajanja do zadnjega trenutka, da pokažemo svojo dobro voljo, svojo zmernost in svoj patrijotizem, dasi smo pri tem, na veliko našo škodo, zanemarili lastno organizacijo in agitacijo. Da sprava s konservativci ni bila mogoča, dokazali bodemo na drugem mestu, ako treba, dokumentarično. Le to naj navedem v karakteristiko konservativcev, da so še v zadnjem trenutku zahtevali, da naši eventuelni kandidatje za IV. razred

ne bi smeli biti ni odločeni Slovenci in tudi — čujte gospoda! — ne e. k. r. uradniki, češ, da bi to preveč razdražilo progressovce.

S stranko, ki ima v sebi tako malo samozavesti in poguma, nismo mogli skleniti pakta in je bila naša previdnost popolnoma opravičena.

Nadejam se torej, da tudi slavni zbor pritrudi taktiki pol. društva „Edinost“ v ravnokar dovršeni volilni borbi, tembolj, ker trdimo lahko mirno vestjo, da smo letos moralno veliko pridobili se svojo političko zaresnostjo in močatostjo. Morda obžalujejo že danes isti konservativci, da niso drugače govorili z nami.

Omeniti mi je še, da nam je v mesecu februarju smrt pobrala vrliga rodoljuba, poznanega vsem tržaškim Slovincem g. Gregorja Jereba. Gregor Jereb ni posejal direktno v političko življenje, ali imel je veliko zasluge na razvoju narodne stvari v Trstu. Blag mu spomin!

In s tem sklepam svoje letošnje poročilo.

Že mej čitanjem tega poročila pritrjevalo je občinstvo na posamičnih mestih — osobito tam, kjer je govor o borbi naši za slovensko šolstvo in kjer se obojajo naši „konservativci“, koncem čitanja pa je zbor glasno odobral poročilo in je potrdil. (Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V nedeljo so se vršili na Dunaji trije shodi socijalnih demokratov na korist obče volilne pravice. Vršili so se v lepem redu.

Bolj viharno pa je bilo isti dan v Pragi in v Brnu, ker je vlada prepovedala tu in tam delavske shode. V Pragi so se spoprijeli delavci (kakih 1500) in policija. Pri policijski postaji v Žižkovu so delavci razbili vrata in okna. Ranjenih je bilo 18 redarjev in dva socijalista. — Istotako se je godilo v Brnu. Množica je metala kamenje, redarji pa so rabili orožje. Mnogo oseb je bilo ranjenih. Policija je poklicala konjike na pomoč, katere je množica pozdravila kamenjem. Le z veliko silo so vojaki razpršili izgreznike. Zaprti so 55 oseb, mej temi tudi dve delavki.

Tudi v ponedeljek so se v Brnu ponovili izgredi: več tisoč glav broječa množica napadla je vojake kamenjem, a poslednji so zopet rabili orožje.

Avstrijska in Ogrska delegacija zaključila sta svoje zasedanje v ponedeljek, potem ko se je doglano popolno soglasje mej obojestranskimi sklepi. — O tem zasedanju delegacij lo še par besedij, ker je bilo prezanimivo. Izključili so zastopnike národa českega iz proračunskega odseka, odpor se česke strani je bil silen, govoriti za hrvatsko državno pravo niso dovolili — češ, da to ne spada v delegacije —, a bili so vendar toli nedosledni, da so dovolili govoriti proti istemu državnemu pravu; gosp. vojni minister je rekel, da ne pozna državnega prava českega, a ni pomislil, da je to pravo že pripoznano se strani vladarja na slovesen način; iz kratka: storilo se je vse mogoče, da se potajijo težnje odločnejših zastopnikov Slovanstva. A to nas moti, ker smo v zvezi vsemu temu prepričani, da se je jel vršiti — vsaj v vnanji politiki — nekov preobrat nam na bolje. Ne smemo namreč pozabiti — in ta moment nadkriljuje vse drugo kakor cerkveni zvonik vaše hiše, — da letos cesar v svojem nagovoru ni niti omenjal trozveze, pač pa se je veliko arčneje nego v prejšnjih letih izrazil o naših odnošajih do Rusije.

Delavci v Kladnu, ki so bili zasnovali obči štrajk, vračajo se v velikem številu zopet na delo.

Vnanje države.

Volitve v državni zbor Nemški so zelo znamenite v dvojnem pogledu:

zato, ker treba za polovico mandatov ožje volitve, kar priča o velikem cepljenju glasov ter o veliki zmešnjavi mej strankami — in pa zato, ker sti se držali hrabro in si obvarovali svojo posest le tisti dve stranki, ki se strogo držiti svojih načel: to je katoliški centrum in pa socijalni demokratje. Katoliški centrum je kvalitativno celo pridobil, ker se je iznebil omahljivih elementov ter jih nadomestil z odločnimi. Kar se tiče socijalnih demokratov, je težko ugibati, koliko jih pride v državni zbor ker se utegnejo pri ožjih volitvah vse stranke združiti proti njim. Ali istina ostane vendar le istina: da se je polovica vseh glasov oddala za socijaliste. In s to istino bodo morali računati na Nemškem, ker znači popolen fijasno sedanjih državnikov.

Koburžan je zopet na potovanju. Iz Sofije javljajo namreč, da pojde knez Bolgarski za nekoliko dni v inozemstvo in je v ta namen imenoval Stambulova svojim namestnikom.

Dne 19. junija se je podpisala trgovinska pogodba mej Francijo in Rusijo.

Pri občinskih volitvah v Rimu je izvoljenih 11 klerikalcev in 7 liberalcev.

Različne vesti.

Odbor pol. društva „Edinost“ imel bode svojo prvo osnovalno sejo v nedeljo dne 25. t. m. ob 10. uri predpoludne v prostorih „Del. podp. društva“.

Pri občnem zboru „Edinosti“ so bili izvoljeni: predsednikom Mate Mandić, odborniki: Anton Truden, Mako Cotič, Fran Podgornik, dr. Gustav Gregorin, Ivan Balanč, Ivan Goriup, Josip Turk, I. M. Vatovec, Iv. M. Klun; namestniki: Anton Trobec, Josip Negode, Anton Sancin Drejač, Drag. Martelanc, Anton Škabar, dr. Karol Glaser, Ivan Križmančič, Alojzij Goriup, Iv. M. Bole; pregledovalci računov: Stefan Gjivič in Anton Bogdanovič.

Ker so se razprave raztegnile nepričakovano, tako da ni bilo mogoče temeljito ukrepati o korakih, katere bi bilo vnovič storiti v zadevi užitninske črte Tržaške, sklenilo se je, sklicati v ta namen izvanredni občni zbor, kar naj blagohotno vzamejo na znanje naši okoličani. Opozorjamo jih na to a prošnjo, da nabirajo že sedaj podatke, zajete iz praktičnih skušenj v dobi, odkar se je uvela nova užitninska črta. Kajti, ako hočemo kaj doseči v tej zadevi, moramo vsako trditev podpreti z dokazi.

Tržaški mestni svet imel je v nedeljo opoludne svojo osnovno sejo. Vlado je zastopal namestniški svetovalec baron Conrad. Predsedoval je starosta mej občinskimi svetovalci, dr. Mojzes Luzatto. Ta-le je v svojem nagovoru izražal nado, da bode novoizvoljeni mestni zastop umel delovati za materialne in moralne koristi mesta. Predsednik Luzatto in bivši župan Pitteri spominjala sta se toplimi besedami umrlega bivšega občinskega svetovalca dra. Biasoletto. Na to sta se izvolila verifikacijska odseka. Vodsek za volitve v mestu so izvoljeni: dr. Morpurgo, dr. Piccoli, dr. Schellander, prof. Vierthaler in dr. Venezian; za volitve v okolici: Mraeh, dr. Rusconi, dr. Janovitz, Schiavoni in dr. Consolo. Pritožbe proti volitvam je uložiti privloženem zapisniku na magistratu, in sicer do večeraj osem dni opoludne.

Kot značilen naj navedemo faktum: da so naše okoličanske poslanke pri prvi seji popolnoma prezirali tako liberalci, kakor tudi slavni, preslavni, patrijotički, zmerni in spravljivi „konservativci“. Torej v prvi seji so se inden-

tifikovali s — progressisti. Sicer pa: saj se poznamo.

Kot zanimivo in tudi značilno okolnost moramo še naglašati, da sedi v našem mestnem zastopu osem Židov. Torej kacic 5000 Židov ima 8 zastopnikov — in še takih, ki nosijo povsodi zvonce — v mestnem zboru, blizu 30.000 okoličanom pa ne hote privoščiti niti 6, ampak še teh 6 mandatov bi hoteli pobrati mestna gospoda.

Avdijenca. Presvitli cesar je v sprejel v ponedeljek v avdijenci na mestnika Tržaškega viteza Rinaldinija.

Odpoved. Kakor čitamo v „Mattinu“ se je posl. Burgstaller odpovedal mestnemu oziroma deželnozbornemu mandatu. Kakor znano je bil g. Burgstaller izvoljen le z jednim glasom večine — to je menda pravi povod odpovedi.

Značilno. Pod naslovom „Una grave noticia“ prinaša „Il Mattino“ vest, da je pri dvornem obedu, prirejenem delegatom, presvitli cesar obgovoril vse povabljenega delegate, poizvedajoč o razmerah v dotičnih pokrajinah, samo Tržaškega delegata, gospoda Stalitzza, ni obgovoril.

Koncert na korist družbe sv. Cirila in Metoda. Tržaški Slovenci spominjali se bodo še dolgo in s ponosom koncerta, kojega so priredili v nedeljo večer na korist družbe sv. Cirila in Metoda v gledališču „Fenice“. Glede moralnega uspeha ta koncert menda nima jednakega prednika, a tudi materijalni uspeh je zelo dovoljen, tako da smemo računati na kakih 1200 kron kosmatega prihoda.

Odkritosrčno bodi rečeno, da smo z nekakim strahom pričakovali nedeljnega večera, kajti z ozirom na sedanjo za take koncerte v zaprtih prostorih ne baš ugodno dobo in osobito z ozirom na prekrasno vreme, ko pri nas ob nedeljah vse rado beži na deželo, bali smo se, da udeležba ne bo primerna blagemu namenu in velikemu trudu, kojega so osovratelji posvetili za ta koncert.

No, prideli na večer v veliko in prostorno gledališče, smo se vzradostili prav od arca, kor smo se prepričali, da naš strah ni bil osnovan. Udeležba je bila mnogobrojna: število udeležnikov ocenili smo na najmanje 1500. In zbrani so bili v mnogobrojnem številu vsi slujevi našega življa: inteligencija in priprosto ljudstvo.

Materijalni uspeh je bil torej dovoljen, a nadkrilil ga je visoko moralni uspeh. Ne bojimo se ugovora, ako rečemo, da tako prirodnega in pristnega navdušenja ni bilo že dolgo dolgo mej nami. In kako se je vrtil ta koncert: točno, precizno, v veliko čast v sem sodelujočim. Od točke do točke pospeval se je uspeh višje in višje: bilo je to pravo a plemenito in častno tekmovanje. A mi smo imeli utis, kakor da je že navzočnost dovršenoga umetnika samega uplivala blažljivo, vsodbujevalno in povišujoč na naše domače sodelujoče.

In tudi občinstvo je vedelo ceniti vse to: tudi ono je bilo nadahnjeno plemenitim vzdušjem ter je izražalo svoja čustva, obšipajoč z burno pohvalo v prvi vrsti seveda umetnika g. Tertnika in umetnico gospo Strasser-Čehovo, a potem tudi pevce, tamburaše in igralce.

Radovedno in radostno pričakovalo je občinstvo nastop g. Tertnika. Kar smo že prej o njem brali in slišali, navdajalo nas je z nado, da nam je pričakovati izrednega glasbenega užitka. Nismo se varali. Burno je občinstvo pozdravilo umetnika in iznenadjeno poslušalo vrlega pevca. Kako lep se je glasila slovenska pesem iz njegovega grla, kako živo je izraževal skladateljeva čutila! Z dramatično silo nam je potem podal veličastno Weberjevo arijo iz „Oberona“. Da, takó zamore peti le pravi umetnik! Ali bi se divili njegovemu glasu v visocini ali v nižini, ali bi hvalili njegov „f“ ali „p“? Vse bilo je izborno, krasno. Slovenci smemo biti ponosni na rodoljubnega pevca umetnika, saj vedó celó Nemei ceniti njegov polnodoneči, milobni glas. No, občinstvo je po vsakem

nastopu g. Tertnika burnim ploskanjem in živio-klici izraževalo svojo zadovoljnost. Umetnik se je moral večkrat pokazati na odru ter je zapel vrh vsopreda še eno pesem. Tržaški Slovenci pa so mu poklonili krasen venec, na kojega travokih so besede: „Tržaški Slovenci — svojemu umetniku“ — Slava g. Tertniku!

Kaj naj bi rekli pa o g. Strasser-Čehovi? Znana in priljubljena nam je že iz prejšnjih nastopov, a reči moramo, da je tudi ta večer sijajno izvršila svojo ulogo. Zdelo se nam je, da uprav tekmuje prejšnjemu umetniku sama umetnica. „Nezakonsko mater“, a tudi česko „Rashodná divčina“ je pela jako občutno in izrazno. Lepo je znala vporabiti svoj glas v dramatičen efekt. Občinstvo jo je umelo in ji tudi burno ploskalo. Ko je zapela še hrvaško „Ružico“, podal ji je g. dr. Glaser lep cvetlični šopek.

Dva zbori: „Mazurko“ in „Pobratimija“ so izvajali združeni pevci rojanske „Zarje“ in „Slov. pev. društva“ prav dobro, — posebno ugajala je občinstvu prva. Vidi se, da so hoteli peti osobito ta večer kolikor mogoče dovršeno in to so tudi storili. Želati bi le bilo krepkejšega basa, ki se je čul posebno v nižih legah prešibek napram močnejim tenorjem. Sploh pa smemo biti zadovoljni z uspehom ter le čestitamo gosp. pevovodji Furlanu, želeči slišati še večkrat tako lepo ubrano petje. Gosp. pevovodja Furlan si je stekel res velike zasluge, ker se je trudil za ta koncert neumorno. Hvala mu priserena v imenu vseh tržaških Slovencev!

Vedno priljubljeni tamburaši oživljali in navduševali so nas tudi takrat. Res: narodno glasbeno orodje, narodna pesem — to je za narod. Poslušali bi vedno naš „Naprej“, „Hej Slovani“, „Lepa naša domovina“. Tamburaši so postali, rekel bi, neka potreba pri naših veseljih. Zato smo jim pa le hvaležni za njih vrlo sodelovanje.

Ta prekrasni večer završil je dramatiški odsek „Tržaškega Sokola“ z Nestrojavo igro „Trije bratci“, seveda primerno skrajšeno. Veselost mej igro je bila velika, na čemer gre zasluga vrlim igralkam in igralcem, osobito pa gospodoma Borošakovu in Križu. Naš dramatiški odsek ima dobre moči tudi za uprizarjanje večih umotvorov, seveda treba primernega truda in vztrajnosti. Nekaterim igralcem bi priporočali le, da so nekoliko glasneji v tako velikih prostorih.

Tudi igralcem je donela burna pohvala na svršetku.

Prijateljski sestanek bo v soboto dne 24. t. m. v „Slov. Čitalnici“ na čast opernemu pevcu g. J. Tertniku. Začetek ob 8. uri zvečer.

Vesela vest za tužno Istro. Pod tem naslovom priobčili smo svoje dni novice, da je banka „Slavija“ odločila 200.000 gld., ki se imajo razposoditi na zemljišča onih slovenskih in hrvaških posestnikov v Istri, katere so laški njihovi upniki začeli preganjati zaradi volitev. Kakor je bilo pričakovati, sprejeli so to naznanilo, katero je šlo iz predalov „Sl. Naroda“ po vseh časnikih, isterski Lahi in Lahoni z veliko nevoljo. Ta nevolja razodevala se je zlasti v predalih Poreško „Istrie“, Tržaškega „Independente“ in Puljskega „Il giovine Pensiero“, ki so slastno zgrabili slučaj, da se je s početka zaradi raznih nepričakovanih zaprek realizovanje posojil nekoliko zavleklo, kar je bilo pri novi instituciji gotovo oprostljivo. Zlasti poslednji list udrihal je po „Slaviji“ tako neosnovano in — recimo naravnost — tako nesramno, da bi bilo primerno za njegovo piharjenje zastoj iskati pri listih, ki ne nahajajo uzora v časnikarskem badintstvu. Ko bi bile razmere pri porotnem sodišču v Rovinji normalne, bila bi ga banka „Slavija“ lahko poklicala na odgovornost. V sedanjih razmerah pa to ni bilo mogoče. Zato mu je pa dala odgovor, ki mu bode izvestno nepovoljniji od porotne obravnave. Te dni prepotovala sta namreč vso Istro gospoda Frančišek Vlah, ge-

neralni tajnik banke „Slavije“ iz Prage in pa Ivan Hribar, generalni zastopnik njen iz Ljubljane. Ker sta se oba na licu mesta prepričala, kako velikega narodnega in narodno-gospodarskega pomena so posojila, katera je banka „Slavija“ doslej dala v Istro, sklenil je upravni svet banke povišati kredit za Istro od 200.000 gld. na milijon goldinarjev. — Mi boleležimo to vest z veseljem in konstatujemo, da je s tem činom stopila banka „Slavija“ v prvo vrsto onih, ki delujejo za gospodarsko neodvisnost in osamosveščanje isterskih Slovencev in Hrvatov.

Sprejeli smo nastopno:
Slavno uredništvo!

V št. 44. cenjenega Vašega lista z dne 3. junija 1893 natisnil se je dopis iz Ljubljane, v katerem se sicer ne imenuje moje ime, kateri pa brez dvoma napada mojo osebo. Zanašajoč se na Vašo lojalnost Vas uljudno prosim, da izvolite sprejeti sledeči

popravek:
Ni res, da sam jaz ovadil g. c. kr. okrajnega glavarja.

Ni res, da mi je moj prijatelj gosp. dr. P. kedaj pisal, da se spominja besedij gosp. glavarja, da pa je v preiskavi zatajil to — zatoraj tudi ni res, da bi jaz tako ali sploh njegovo pismo izročil c. k. deželno vladi ali sploh o tem pismu v preiskavi kaj omenil.

Dotični dopis je tedaj kolikor se tiče moje osebe od konca do kraja neistinit in je neopravičen napad na mojo čast, katera je meni, kakor vsakemu poštenjaku draga.

Res je le to, da je g. c. kr. okrajni glavar pred kakimi 3 leti v neki Radeški hiši v pričo večje družbe govoril nekaj nepriljubljenih besedij, o katerih sem jaz in drugi potem v Radečah so razgovarjali.

Takrat ni prišlo nikomur na pamet, da bi g. c. kr. glavarja ovadil, ker je bilo vsakemu znano, da so se izuštale besede le v šali.

Še le pred kratkim je baže neka druga oseba, s katero ne stojim v zvezi, naznanila te besede c. kr. deželni vladi, jaz sem bil v dotični preiskavi kot priča kakor mnogo drugih zaslišan in sem moral potrditi, da sem dotične besede slišal, drugzega nisem storil.

Vse to zajamčim se svoje častno besedo in nihče mi ne bode, ako se natančno informira, zamogel v tej zadevi očitati ovaditeljstva ali kako drugo nekorektno dejanje.

Z odličnim spoštovanjem udani
dr. Alfred Mahr
deželni okrožni sodnik.
V Radečah, dne 15. junija 1893.

Mi vsprejemamo prostovoljno ta popravek, ker se nam je zadeva od zaupne osebe pojasnila in je moral biti naš dopisnik le napačno informirani.

Prvo sv. obhajilo pri sv. Jakobu. Včeraj so pristopili učenci višjih razredov k mizi Gospodovi. Maševal je prečastiti g. župnik. —

G. Hrvatini nagovoril je v lepih besedah otroke, ter je povabil, da vredno sprejmo sv. obhajilo.

Pri svečanosti bilo je navzočih veliko starišev, vsa šolska mladina z g. učitelji in in drugi verniki. — Pri maši so prav lepo peli naši otroci.

Obhajanci so se vedli prav pobožno, kar nas je res ganilo. Temu pripomogla je gotova krščanska vzgoja v materinem jeziku, za katero neutrudljivo skrbi naš preljubljeni gospod katehet Sila. — Ako otroci v svojem jeziku sprejemajo nauke sv. vere, gotovo se ti utisnejo v srce in oblažijo otroško dušo. — Vse drugače se pa godi otrokom, kateri so primorani učiti se verski nauk v neznanem jeziku. Žalostnih izgledov je dovolj. Zatorej stariši: nikar ne zamudite svoje otroke pošiljati k slovenskemu krščanskemu nauku.

Navzoči.
Glas ljudstva, božji glas. Pod tem naslovom nam piše slovensk delavec:
Nedeljni koncert družbe sv. Cirila in

Metoda bil je prav dobro obiskan, a bil bi lahko še bolje — napolniti bi morali vse prostorno gledališče. V to pa bi trebalo še večje agitacije. Listki bi se morali n. pr. prodajati pri raznih trgovcih in po gostilnah. Prodalo bi se jih bilo še veliko več.

S tem pa nisem hotel nikomur kaj očitati, ali dobro je gospod urednik, da uvažujete razne glasove izmeje občinstva.

Torej: skrbite za razsežnejšo agitacijo!

V prvi vrsti naj skrbite naši prvaki, da se bodo taki koncerti vrtili pogostejše, kajti danes je mej našim ljudstvom čuti le jeden glas: Bog nam daj kmalu zopet kaj sličnega.

In ker imam že pero v rokah, dovolite mi, da naglašam zopet dve naši najiskrenejši želji: da dobimo kmalu slovensko šolo in pa slovensk — dnevnik. V izpolnitvi teh dveh želj vidimo svoje rešenje.

Iz spodnje okolice se nam piše: Znano je že čitateljem „Edinosti“, da se je proglasil poznani kapelan Andrej Pahor (Pacor) očetom slovenskega ljudstva.

Znano je tudi vsakemu, da je hotel sedeti ta dobri „Don Andrea“ na treh sedežih — a ostal je revež — na tleh! Te dni pa smo imeli čast videti sliko (fotografijo) tega moža — na koji se nam predstavlja z listom „L'Indipendente“ v roki!!! „Oče slovenskega ljudstva“ z „L'Indipendentejem“ v roki — res, to je nekaj nenavadnega.

Don Pacor, kateri se kaže ob enem dobrega Slovenca, Avstrijca in progressovca — kateri bi hotel ugajati vsem strankam — samo da je izvoljen poslanecem — ta mož se je pustil slikati z iredentovskim listom v roki. — Tu ga imate moža — v polni luči.

Kotoličk duhovnik se pusti slikati s listom v roki — kateri list piše nearnamno proti častiti naši duhovščini, naši veri in naši domovini! Ta list je priznan celo po Dunajskih nemških neprijaznih listih kot iredentovsk list, — kateri ume toli lepo slaviti vse, kar se godi — v večnem Rimu.

Čujemo, da se prizadevajo nekateri Openski in Trebenski agitatorji, ovreči volitev v V. okraju.

No, ako bi res do tega prišlo (kar pa nikakor ni mogoče) postavi se cela ostala okolica na noge — postavijo se istotako mestni Slovenci — da bode poraz don Andrea Pacorja v V. okraju še veličastnejši!

Z vrh Slavnika, 15. jun. Krepko so se držali tržaški Slovenci. Čast! Odločnosti treba povsod. Naj je prav ali ne — hinavcem. Narodu našemu je v največjo korist.

Posebno vesel sem zmago v V. okraju. Zastopal ga bode mož. Čudno usodo imel je ta okraj. Zastopali so ga že Burgstallerji, Bisiaki in Pacorji. Zdaj je zbrisal te madeže.

Kake posledice bodo imele volitve? Te, da ostane vse pri starem. Pomislimo kacic 12—13 let nazaj. Dr. Vošnjak bil je na Dunaji. Hotel je vzdigniti Pretisa „na strelo“. Ž njim vzdignil bi bil tudi vse njega stebre in podpore. Silen krik v nemškem Izraelu! Vse zbegano. Kaj storiti? Kraško skalo obesili so za „kontrapezo“! Mirna Bosna.

Časopisje obravnavalo je na drobno to zadevo. „Narodni Listy“ priobčili so članek „Mezi Italiani a Nemei“. „Isme žádostivi, jak nyní odpoví politika rakouská? Bude opět Slovan dementován a Italian pochválen — zustane Vošnjak pomlouvačem a Pretis místodržitelem terstským? Vederemo!“

In zdaj? Namestnik odpeljal se je na Dunaj. „Mattino“ prinesel je senzačno vest. Kje bo „kontrapeza“ vzdigovanju „na strelo“ vrlega Spinčića, ki je krepkeji nego dr. Vošnjak?

Bude opět Slovan dementován a Italian pochválen — zustane Spinčić pomlou-

uvačem, a Rinaldini mistodržiteljem teraskim? Vederemo! A z b u k i.

Vollne zanimivosti iz Škedenja Progressovci so obljubovali pred volitvami pečenega vola, a po volitvah volilci niso videli niti repe v obliči. — Kisli obrazi nam pričajo, da jih je izid volitve grozno poparil. Zdaj naj se pokažejo možake poštnjake in naj kupijo orglje, naj dajo popraviti raztrgana strehe, naj dajo napraviti prosto luko, kakor so obljubovali. Da: oni lahkomisljenci, ki so jim šli na limanice, lahko trkajo na svoje prsi, kajti da bi vedeli, kako globoko so se ponižali in kako težko so se pregrešili, bi vsaj enkrat za vselej izprevideli, da je ni zveze med nebom in peklo, da ni prijateljstva med volkom in jagnjetom, kakor ne more biti volganja med narodno zavestjo in nezavedno, mlačno in pušto cikorijo. Kar smo pa dobrega v L. okraju zabeležili, je ona goreča navdušenost, ki je vzplapolala med tukajšnjimi narodnjaki na dan zmage. Od nezavednega otroka do osivelega in slabotnega starčka, vse povprek, mlado in staro, žensko ali možko, vse je gorelo od radosti in veselja, da niso imeli naši najhujši nasprotniki tega zadoščenja, da bi se nam bili ptujci smejali in nas kot sužne podili iz našega doma.

Zmislili so si bili že nekakve igrače, da bi bili nas z njimi sramotili, ako bi bili zmagali; in zato, ker so bili vlad svojih nakan gotovi zmage, ravno zato so vsi zeleni od jeze! Vsa čast našim zvestim, in sramota večna vsem tistim, ki so bili proti nam in so se dali podkupiti po Judeževih sredstvih. Posebna čast gre Škedenjskim dekletom in Škedenjski mladini, ki je vplivala celo na lastne starise in na osivele dede, da se niso dali upogniti od ptujega nasilstva.

Ker niso nasprotniki niti po najhujši agitaciji mogli zmagati, maščevali bi se radi nad našimi krušaricami in služkinjami itd. Tako je Benič (Slovanov sin), ki ima čvrsto Slovenko za ženo, zapodil stran neko pošteno dekle, ki je donášalo vodo, a pozneje dal jo je zopet poklicati. Prav je imela deklica, da ga je potem zavrnila rekša mu, da nima potrebo njegove cikorije. Nekateri drugi rogovileži hodijo celo po mestu od hiše do hiše ter hujskajo gospode, naj odpravijo od sebe naše perice, mlekarice, krušarice itd. in nekatera gospoda je tudi v resnici dala slovo nekajim ženskam iz Škedenja ter jim povedala, da ako se hočejo vrniti, morajo prinesiti seboj spridevala, podpisana od Ignacija Demarkija — in Beniča. Kdo je dal tem gospodom pravico hujskati zoper naše ljudi? Potrpljenje Škedenjskih prebivalcev dosega je vrhunec. — Gospóda glejte, kaj delate! — Mi upamo, da bode politična oblastnija posegla vmes, kajti utegnili bi se kaj dogoditi. Našim ljudem pa damo le jeden svet. Kdor nas ne potrebuje, tudi mi njega ne potrebujemo. Ako tudi umrjemo lačni in žejni, bolje da poginemo svobodni in prosti, kakor pa da bi bili drugim sužni. Da nas pa tudi to ne zadene, prepriča naj nas pregovor, ki pravi: Kdor dela, ne umre brez jela.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali prvo krono: dr. M. Truden 1, Ivan Kanobel 1, Marija Počkaj 1, Uršula Mrevlja 1, N. Gasperuzzi 1, nepoboljšljiv kvartavec 1 in Varjan 2. — Matija Samec nabral je 3 gld. 50 nvč., katere so darovali: Samec Matija 25 nvč., Rustja Anton 20 nvč., Pherskij Josip 20 nvč., Fuk Ferdinand 30 nvč., Repič Josip 15 nvč., Jadan Josef 10 nvč., Seme Franc 10 nvč., Hajpel Josip 20 nvč., Matelič Josef 20 nvč., Piščanc Josef 10 nvč., Perlan Franc 10 nvč., Lotrič 10 nvč., Čuk Ivan 20 nvč., Lavrenčič Anton 20 nvč., Segolin Anton 20 nvč., Hvastja Ivan 40 stotink, Indihar Franjo 40 stot., Male Ivan 10 stot., Čepek Anton 20 stot., Vouk Gregor 20 stot., Liško Lambert Albert 10 stot., Nedoh Anton 10 stot., Jajčič Ivan 10 stot., Marc Franc 10 stot., Benič Franc 10 stot., Senabar Blaš 10 stotink.

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda daroval je prvo krono g. Benedik, župnik v Brezovici. — V namen, da le-ta postane pokroviteljica družbe so darovali: gosp. poslanec Dollenz 5 gld., g.č. Marija Abram 2 gld., g. Irene Abram 1 gld., g. Franja Pertot 2 gld., g. Ribarič 3 krono, g.č. Marija Gombač 1 krono, g. Bartelj 1 krono.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti so darovali: Josip Loj 1 krono, dva prijatelja 80 stotejk, č. g. Matej Škrbec 1 krono, hudi Lah po ovinčkih 8 stotejk, Svetko Martelanc 1 gld., Ana Piščanc 1 krono, Just Piščanc 1 krono. Da postane pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah pokrovitelj podružnice sv. Cirila in Metoda na Greti, daroval je g. I. M. v Barkovljah 5 kron, radujoč se, da je zmagal g. Nabergoj v V. okraju.

Člane „Matice Slovenske“ opozarjamo s tem, da plačajo društvenino vsaj do konca tega meseca, in sicer: oni v mestu dr. K. Glaserju, oni v spodnji okolici g. Drag. Martelancu v Barkovljah in slednjič oni v zgornji okolici gosp. Ant. Grmeku pri sv. Ivanu.

Porotno sodišče. Včeraj se je končala pred tukajšnjim porotnim sodiščem razprava proti morilcu Evgenu Dovanu, kateri je umoril svojega tovariša Zefrina, kakor smo poročal svojedobno. Porotniki so ga spoznali krivega in sodišče ga je obsodilo na smrt na vislicah. Zagovornik Camber je prijavil pritožbo ničnosti.

Št. 585. O. s. sv.

Natečaj.

V sežanskem šolskem okraju so namestiti ta-le učiteljske mesta definitivno ali tudi provizorno:

1. mesto učitelja-voditelja na mešani enorazredni ljudski šoli:
  - a) v Avberu,
  - b) na Barki,
  - c) v Štanjelu,
  - d) v Zgoniku,
  - e) v Pliskovici.
2. mesto učitelja na mešani dvorazrednici v Nabrežini,
3. dve mesti prov. učiteljic ročnih del in sicer:
  - a) na enorazrednici pod Repentabrom in
  - b) na enorazrednici v Rodiku.

Prosilci naj vložijo v teku 6 tednov po razglasu tega razpisa v „Osservatore Triestino“ svoje prošnje, katere morajo biti pri učiteljih spremljene se spridevalom zrelosti in učiteljske sposobnosti, z dokazom avstrijskega državljanstva in pri 1 a — e z dokazom sposobnosti za subsidiariden pouk katoliškega verouka, a pri učiteljih ročnih del se spridevalom sposobnosti, potom predatojnega okrajnega šolskega sveta pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Sužani. —

C. kr. okrajni šolski svet,
Sežana 15. junija 1893.

Predsednik: Simzig.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporočajo se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Mlad in krepek mož, 29 let star, zmožen slovenskega, hrvatskega, laškega in nemškega jezika v govoru in pisavi išče službo za magazinerja v skladiščih žita ali moke, odpravnika, ali pa tudi pisarja (komptorista). Ima spridevalo o desetletnem službovanju. Sposoben je za inštalacijo električnih priprav, kakor: zvončkov, telefonov in električnih svetil. Ponudbe sprejema uredništvo „Edinosti“ pod naslovom: „Umeren zahtev 50“. 2-2

Prodajalnica i zaloga jestvin „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruge z omejenim porošivom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporočajo kupovalcem v Trstu in iz dežele. 84-104

B. Modic in Grebenc, na voglu Via in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Franca Potočnika gostilna „Andemo de Franz“ v ulici Ironec se priporočajo slavnemu občinstvu Toči izborna vina in ima dobro kuhinjo. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštnje tiskavnice. Cl.

E. Šverljuga, brivec v „Stadion št. 1, priporočajo se slavnemu občinstvu za blagohotno obiskovanje. Cl.

Pivarna Lavrenčič (via Rossetti nasproti) lekarni E. Leitenburg) priporočajo svoja izborna isterska vina čistitim družinam po najnižji ceni 30 kr. liter v stanovanju postavljen; naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. — Častitim gostom se priporočajo tudi izvrstno pivo I. vrste po 24 kr. liter in izborna kuhinja ter dobra isterska kapljica.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarni „Fabris“, priporočajo se Slovencom v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torronte št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporočajo Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Gostilna „Alla città di Graz“ Via Gep. pa št. 18 poleg kavarni „Universo“ priporočajo se Slovencom v mestu in na deželi. — Točijo se izvrstna vina, in je izvrstna tudi kuhinja. — Gostilna je odprta do polnoči. Z odličnim spoštovanjem Cl. JAKOB KUMAR

Gostilna „Pri lepem ogledu“ („Gregorju“) pri sv. Alojziju (Chladino, po ulici Farneto naprej) toči izvrstno domače črno in belo vino ter pivo prve kakovosti, kakor tudi ima točno kuhinjo. Črno vino se toči po 36 in belo po 36 kr. liter. Priporočajo se sl. občinstvu za obilen obisk, beleži udani Gregor Čekovin, 26-24 gostilničar.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter nedosredno iz St. Petra, sveža (frišna) smotana.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Prodajalnica jedilnih stvari po jako nizki ceni. Prodaja Jožef Černe Piazza della Caserma št. 1 (uhod Via Ghega). Cl.

Gostilna „Alla Città di Vienna“ Piazza Caserma št. 2. (zraven Tiskarne Dolene) prodaja najboljša kraška in isterskega vina I. kakovosti in graško pivo. Izborna kuhinja, sprejemlje naročila tudi za kosila in večerje. Imenovana vina morejo dobiti tudi družine na dom, in sicer ne izpod 28 litrov, po nastopni ceni: Teran iz Auberja po 42 kr. in najboljša isterska vina po 28 kr. liter. — Za obila naročila se priporočajo 26-26 Anton Brovedani.

Alojzij Suppanz

urar, Corso št. 39. 56-104

Prodaja in popravila ure.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni. 49-104
PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg Poštno pošiljavo izvršujejo se neutegoma.

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-96 TRST 12-12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelok. Lak za kožije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

Oznanilo.

Starodavni in znameniti trg (konjski) sv. Ivana bo v soboto dne 24. t. m. v Devinu.

Županstvo v Devinu.

F. PLES, župan.

Lekarna Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja

Marijacejske kapljice za želodec

zdravno preverjeno in znano zdravilo s čvrstim in krepljivim vplivom pri motenem prebavljenju, pri krču v želodcu in zabasanju. — 1 steklen. velja 20 kr, 1/2 tucata 1 gld, 1 tucat 2 gld., 8-2 5 tucatov samo 8 gld.

Teodor Slabanja

srebar v GORICI (Görz) ulica Morelli 17 se priporočajo pred. duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: MONŠTRANE, kelihov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim.

Da si zamorajo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji predaštih p. n. gospodov narodnikov prav ugodni plačilni pogoji stavili. Ilustrovani cenik franco.

Posilja vsako blago dobro spravljeno in poštnine franco! 12-24

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovnih od 50 noč. do vsakega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9-12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10-12 ure dop. Obrestni na knjižico. 3%

Plačuje vsak dan od 9-12 ure popoldne. Zneske do 100 gld. pred. zneske preko 100 do 1000 gld. mora se odpovedati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej.

Eskomtjuje menjave domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2 %.

Posojuje na državne papirje avstro-ugrske do 1000 gld. po 5 %.

višje zneske od 1000 do 5000 zld. v večje svote po 4 1/2 %.

Daje denar proti vključenju na posojstva v Trstu. Obresti po dogovoru. TRST, 13. marca 1893. 12-12

Griena bol kašelj, hreputavica, promuklost, nazehi zadavica, rora, zapala ušlujh itd.

mogu se u kratko vrtime izlečiti rabljenjem

NADARENH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

31 godina sjajnega uspjeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu

veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacinjaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima natisnuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 noć. kutijici zajedno sa napatkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 36-52

Riunione Adriatica di Sicurtà

24-12 v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in na morju, proti toči, na živonje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890

Glavnica društva gld. 4.000.000—

Premijna rezerva zavarovanja na življenje „ 10.754.306 91

Premijna rezerva zavarovanja proti ognju „ 1.612.910 22

Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju „ 33.594 10

Rezerva zavarovanja proti toči „ 200 000—

Rezerva zavarovanja proti premijanju kurzov, bilanca (A) „ 163.786 21

Rezerva zavarovanja proti premijanju kurzov, bilanca (B) „ 137.573 85

Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje „ 250.000—

Občna rezerva dobičkov „ 1.127.605 98

Urad ravnateljstva:

Via Valdri, br. 2 (v lastnej hiši)